

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ
УКРАЇНИ

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **91794** (13) **U**
(51) МПК
G01N 33/48 (2006.01)

(12) ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

(21) Номер заявки: u 2014 02625	(72) Винахідник(и): Павлов Сергій Борисович (UA), Кумечко Марина Валентинівна (UA), Гончарова Аліна Валеріївна (UA), Бабенко Наталія Михайлівна (UA)
(22) Дата подання заявки: 17.03.2014	
(24) Дата, з якої є чинними права на корисну модель: 10.07.2014	
(46) Публікація відомостей про видачу патенту: 10.07.2014, Бюл.№ 13	(73) Власник(и): ХАРКІВСЬКА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ, вул. Корчагінців, 58, м. Харків, 61176 (UA)

(54) СПОСІБ ОЦІНКИ РИЗИКУ РОЗВИТКУ ОСТЕОПОРОЗУ У ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИХ ТВАРИН

(57) Реферат:

Спосіб оцінки ризику розвитку остеопорозу у експериментальних тварин включає забір крові у тварини та отримання сироватки. В сироватці крові визначають концентрації ліганду активатора рецептору ядерного фактора-кВ - RANKL та остеопротегерину (OPG), який є рецептором-пасткою для RANKL, обчислюють розрахунковий коефіцієнт $K = \text{RANKL} / \text{OPG}$, і при отриманні значень $K < 0,26$ роблять висновок про ризик розвитку остеопорозу у експериментальних тварин.

UA 91794 U

Корисна модель належить до медицини, а саме до патологічної фізіології і може бути використана для оцінки ризику розвитку остеопорозу у лабораторних тварин.

Остеопороз - поширене системне захворювання скелета, яке характеризується зниженням міцності кісткової тканини, порушенням її мікроархітектури з подальшим збільшенням ризику переломів. Основним критерієм міцності кісткової тканини є мінеральна щільність кісткової тканини (МЩКТ), яка оцінюється за допомогою двоенергетичної рентгенівської абсорбціометрії (ДЕРА). Однак для такого дослідження у дрібних тварин необхідно спеціальне обладнання та програмне забезпечення. Крім того, за допомогою запропонованого вище методу не враховуються показники обміну кісткової тканини. У кістці постійно йдуть процеси кісткоутворення та кісткоруйнування, які тісно пов'язані між собою. Зниження кісткової маси є результатом неузгодженості процесів резорбції і формування кісткової тканини, які в нормі повинні бути збалансовані.

Відомий спосіб діагностики остеопорозу в експериментальних дослідженнях [пат. UA № 20484, 2007], у якому діагноз встановлюють за вірогідним зниженням включення ^{45}Ca ^{32}P до кісткової тканини. Недоліком даного способу є радіаційна небезпека, пов'язана з роботою з радіоактивними ізотопами, а також необхідність у спеціальному обладнанні для виявлення індикаторів і досвідченому персоналі.

Найближчим аналогом є спосіб оцінки стану кісткової тканини при іммобілізаційному остеопорозі [пат. RU № 2416366, 2011], який полягає в тому, що у лабораторної тварини досліджують гомогенати: кістковий, м'язовий, кістковий мозок будь-якої кінцівки і периферичну кров. Визначають біохімічні та інтегральні параметри. Розраховують п'ять факторних змінних F1-F5, використовуючи значення біохімічних та інтегральних параметрів, постійні значення факторних коефіцієнтів біохімічних параметрів і вільні коефіцієнти. Далі розраховують значення дискримінантної функції, за значенням якої оцінюють стан кістки як нормальний або роблять висновок про наявність іммобілізаційного остеопорозу.

Недоліком найближчого аналогу є визначення безлічі параметрів, яке вимагає тривалого часу виконання досліджень і дорогих реактивів.

В основу корисної моделі поставлено задачу удосконалення способу оцінки ризику розвитку остеопорозу у експериментальних тварин, у якому шляхом зменшення кількості досліджуваних показників досягається скорочення терміну виконання дослідження та підвищення якості процесу оцінки ризику розвитку остеопорозу у тварин.

Поставлена задача вирішується завдяки способу оцінки ризику розвитку остеопорозу у лабораторних тварин, який включає забір крові у тварини, отримання сироватки, згідно з корисною моделлю, в сироватці крові визначають концентрації ліганду активатора рецептору ядерного фактора- κB - RANKL та остеопротегерину (OPG), який є рецептором-пасткою для RANKL, обчислюють розрахунковий коефіцієнт $K = \text{RANKL}/\text{OPG}$, і при отриманні значень $K < 0,26$ роблять висновок про ризик розвитку остеопорозу у експериментальних тварин.

Вибір параметрів (RANKL і OPG) обумовлений їх ключовою роллю у формуванні, диференціюванні та активності клітин кісткової тканини.

Спосіб здійснюється таким чином.

У щура беруть кров із серця, центрифугують і отримують сироватку. Імуноферментним методом кількісно визначають концентрації RANKL і OPG. Розраховують коефіцієнт $K = \text{RANKL}/\text{OPG}$. Якщо значення даного параметра становить менше 0,26 судять про ризик розвитку остеопорозу у лабораторних тварин.

Приклад. В експерименті досліджували 5 груп безпородних лабораторних щурів, відтворюючи моделі з різними механізмами порушення кісткового ремоделювання: модель, створена за допомогою глюкокортикоїдів (ГК); модель поєданого впливу іммобілізаційного стресу та викликання наступного хронічного запалення печінки (IC+3); модель експериментального порушення ремоделювання кісткової тканини при нирковій недостатності (НН); модель поєданого впливу ниркової недостатності та глюкокортикоїдів (НН+ГК). Контрольна група (К) - інтактні тварини.

У тварин всіх груп була виміряна мінеральна щільність кісткової тканини (МЩКТ) стегнової кістки за методикою [пат. RU № 2325107, 2008]. Ризик розвитку остеопорозу був підтверджений зменшенням показників МЩКТ у всіх групах у порівнянні з контролем.

У тварин всіх груп проведені дослідження концентрації RANKL і OPG. Згідно зі способом, що був запропонований, були розраховані коефіцієнти $K = \text{RANKL}/\text{OPG}$. Значення коефіцієнтів К в групах представлені в таблиці. У групах, де відтворювалися моделі з різними механізмами порушення кісткового ремоделювання, значення коефіцієнтів К були нижче показника $K = 0,26$ в контрольній групі.

Таблиця

Групи	Коефіцієнт К
К	0,26±0,06
ГК	0,10±0,04*
ІС+З	0,05±0,01*
НН	0,13±0,04
НН+ГК	0,19±0,06

* - $p < 0,05$ в порівнянні з контролем

Таким чином, запропонований спосіб відрізняється простотою і швидкістю виконання, і дозволяє при дослідженні двох показників судити про ризик розвитку остеопорозу.

5

ФОРМУЛА КОРИСНОЇ МОДЕЛІ

Спосіб оцінки ризику розвитку остеопорозу у експериментальних тварин, який включає забір крові у тварини, отримання сироватки, який **відрізняється** тим, що в сироватці крові визначають концентрації ліганду активатора рецептору ядерного фактора-кВ - RANKL та

10

остеопротегерину (OPG), який є рецептором-пасткою для RANKL, обчислюють розрахунковий коефіцієнт $K = \text{RANKL} / \text{OPG}$, і при отриманні значень $K < 0,26$ роблять висновок про ризик розвитку остеопорозу у експериментальних тварин.

Комп'ютерна верстка В. Мацело

Державна служба інтелектуальної власності України, вул. Урицького, 45, м. Київ, МСП, 03680, Україна

ДП "Український інститут промислової власності", вул. Глазунова, 1, м. Київ – 42, 01601